

СТАНОВИЩЕ

относно научната продукция на
ас. д-р Галина Димитрова Ковачева,
кандидат за заемане на академична длъжност „доцент“
по Криминология към катедра „Правни науки“ в Юридическия факултет
на Варненския свободен университет "Черноризец Храбър",
от доц. д-р Юлиана Младенова Матеева,
Варненски свободен университет "Черноризец Храбър" -
член на научно жури

Със заповед № 35 от 16.01.2019 г. на Ректора на Варненски свободен университет "Черноризец Храбър", съм определена за член на научно жури, във връзка с обявен конкурс за академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. Право (Криминология) за нуждите на Юридическия факултет, катедра „Правни науки“ - ДВ, бр. 95 от 16.11. 2018 г. Настоящото становище изготвям в изпълнение на посочената заповед.

Единственият кандидат за заемане на длъжността е ас. д-р Галина Димитрова Ковачева. Тя е завършила специалност „Право“ в Икономически университет-Варна през 1999 г., след което, през 2012г., придобива образователна и научна степен „доктор“ по специалност „Криминология“, като докторант на самостоятелна подготовка във Варненския свободен университет "Черноризец Храбър", под научното ръководство на проф. д.ю.н. Боян Станков. Лектор е по дисциплините „Криминология“, „Престъпност на непълнолетните“ и „Организирана престъпност“, щатен асистент на основен трудов договор в Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ от 2004 г.

Д-р Ковачева има 15-годишен преподавателски стаж. Членува в Българската асоциация по криминология от 2007 г., а в Съюза на учените - от 2010 г. до момента. Научните ѝ интереси са в областта на превенцията и борбата с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, корпоративната престъпност и влиянието на процеса на стигматизация на осъдените лица върху криминалната им кариера.

Обобщената справка за публикациите на кандидата обхваща 41 заглавия, в това число и публикуваните преди защита на дисертация. От тях, с оглед покриване на минималните национални изисквания, по смисъла на чл. 2б, ал. 2 и чл. 4, ал. 1 от ЗРАСРБ, д-р Галина Ковачева е представила 10 публикации: една монография, явяваща се основен хабилитационен труд, една студия и осем доклада. Всички тях приемам за рецензиране, доколкото посочената научна продукция е публикувана от кандидата след присъждане на образователна и научна степен „доктор“ и не е представяна в предходни конкурсни процедури. Статиите и докладите, публикувани преди хабилитационния труд, съдържат част от изследването в него и показват

устойчивия интерес на автора към темата и последователността на защитаваните от него научни тези.

Хабилитационният труд, представен за участие в конкурса, е посветен на процеса на стигматизация и неговата връзка с криминалната кариера при определени категории извършители на престъпления. Той е в обем от 193 страници, с класическа структура: увод, три глави, заключение, библиография и едно приложение, което съдържа 22 таблици. Справката с използвана литература обхваща 132 източника, 48 от които на български и руски, а останалите – на английски език. Общият брой на позоваванията под линия е 162.

Трудът съдържа нови теоретични постановки, има интердисциплинарен характер и практическа насоченост. Изводите, до които кандидатът достига, почиват на задълбочен критичен анализ както на действащата нормативна уредба и на използваната научна литература, така и на проведено сериозно емпирично изследване. Изложението е ясно, стегнато и логично, терминологията се употребява коректно. Прави впечатление големият брой използвани англоезични произведения. Кандидатът познава и се позовава както на публикуваните трудове по темата, така и на общотеоретични наказателноправни и криминологични постановки. Удачни са съпоставките с чужди законодателства, които подкрепят направените изводи.

Някои от по-съществените приноси моменти са следните:

Проследено е историческото развитие на проблема за процеса на стигматизация в криминологичната литература. Въз основа на проведено ретроспективно криминологично изследване, е изведен обобщен профил на интервюираните лица и са разработени индивидуални профили, представящи криминалната кариера на лицата, при които се открива механизъм на стигматизация.

Формулирани са предложения за мерки за ограничаване процеса на стигматизация сред извършителите на противообществени прояви и престъпления. Направена е систематизация на различни подходи за осъществяване на индивидуалнопревантивно въздействие спрямо извършителите на противообществени прояви и престъпления, които са диференцирани, в съответствие с етапите от механизма на стигматизацията.

Формулирани са предложения *de lege ferenda*, както и мерки от организационен характер, изследвани в контекста на развитието на криминалната кариера и с оглед авторовата теза за възможността за възпрепятстване процеса на стигматизация в различни моменти от неговото формиране и развитие.

Важен принос е разработването на методика за оценка на риска от стигматизация в законотворчеството и социалната практика, която дава възможност въпросът за оценка на риска от стигматизация, вследствие на въздействието, да стане част от ключовите въпроси за оценка на въздействието на нормативните актове.

Сериозно внимание е обърнато на необходимостта от използване на предсъдебния доклад спрямо непълнолетните извършители на престъпления, с

оглед ограничаване на риска от стигматизацията им, както и възможността при изготвянето на тези доклади да бъдат привлечени специалисти-криминолози.

Кандидатът отчита и някои косвени ефекти от стигматизацията на ненавършилите пълнолетие, свързани с нарастване на цената на престъпността, вследствие на продължаващата престъпна активност. Прилагането на такъв подход би дал възможност да се проучи не само социалната полезност, но и икономическата целесъобразност на осъществяваните превантивни дейности.

Проследява се и въпросът за електронното наблюдение на осъдени непълнолетни и неговата ефективност за контрол над поведението на извършителите на престъпления, с акцент върху проблемите на риска от стигматизация и ефективността от прилагане на електронното наблюдение за ограничаване на рецидивизма сред непълнолетните.

Авторът изследва и някои особености на статистически представеното ниво и структура на съвременната престъпност у нас. Застъпва се становището, че изследванията на виктимизацията и индивидуалното престъпно поведение могат да предоставят повече информация за реализиране целите на превантивната политика, като само по този начин може да бъде гарантирано в пълнота правото на сигурност на гражданите в съвременната държава.

Въпреки безспорните достойнства на научната продукция на кандидата, ще си позволя да отправя някои бележки и предложения: Като основна препоръка към кандидата може да се пожелае да насочи и разшири своята научно-изследователска дейност към проблема за въздействието на някои наказателноправни институти спрямо осъдените непълнолетни, с оглед ограничаване риска от тяхната стигматизация и криминализация (например въпросът за последиците от условното осъждане на непълнолетните върху бъдещата им престъпна активност). Авторът би могъл да помисли за разширяване на формите на въздействие по време на изпитателния срок, с оглед ограничаване на риска от рецидив и в частност – относно разширяване приложението на пробационни мерки спрямо условно осъдени непълнолетни.

Препоръчвам на д-р Галина Ковачева да продължи работата си като разработи и представи цялостен модел за оценка на риска от стигматизация, който да послужи в практическата дейност на специалистите от съдебната система и системата за изпълнение на наказанията.

Отправените предложения не накърняват безспорните приноси моменти на автора. Всички те са коректно отразени в справката за научни приноси.

Справката за цитиранията включва единадесет цитирания на кандидата.

Познавам кандидата за заемане на академична длъжност „доцент“ като преподавател в катедра „Правни науки“. Като ръководител на катедрата от началото на 2012 г., имам непосредствени впечатления върху нейната активна административна дейност и желание за задълбочаване на езиковата подготовка, в резултат на което тя вече е преподавател с възможност за преподаване на английски език, след успешно премианване на курс за ниво В2 и полагане на изпит за академични умения. Считаю, че нейните професионални и лични качества, работоспособност, изпълнителност, колегиалност, лоялност и висок морал

гарантират справянето с предизвикателствата, които позицията на хабилитирано лице ще постави пред нея.

Приемам, че представената от кандидата научна продукция удовлетворява изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане.

Предвид гореизложеното, считам, че научното жури, на което съм член, следва да вземе решение ас. д-р Галина Димитрова Ковачева да заеме академичната длъжност „доцент“ по Криминология в катедра „Правни науки“ към Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, за което ще гласувам убедено и положително.

18.03.2018г.

Изготвил становището:

Варна

/доц. д-р Юлиана Матеева/